

Redacția
și
Administrația
Reg. Maria 14
TELEFON 124
Birăria Anca
Piața Unirii 32.

CLUJUL

ZIAR SĂPTĂMÂNAL INDEPENDENT

Abonament:

Pe un an Lei 120 —

Pe 6 an „ 60 —

Pe 12 an „ 35 —

Anunțurile se primesc după tarif.

Manuscrisele nu se înapoiază.

exemplar 2 Lei.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

În străinătate un exemplar 3 Lei.

Are destructive

Trăim o epocă de refacere, care neamul nostru caută să descătușeze complet din lanț, cari îl împiedicau în desăvârșirea politică și economică. Așa ne-am distrus lanțurile milenare, în care ne ținea în frâu oligarhia clicei magna-hăbăuci și am fost nevoiți să renunțăm, că o altă specie mentalități hibride și păcătoase să ne înclăste în brațele-i bolip, o specie distructivă, care nu are nici un interes pentru desvoltarea neamului nostru și caută să ne stăpânească prin metode subversive. Această specie este similiară acelei, care nu are nici un ideal al neamurilor care-i tolerează, a provocat rugărea Ungariei, Germaniei, etc. și acum la noi caută să învrăjbească pentru a să ajungă scopurile subversive, în favoarea mercantilismului de mare, prin care caută să stăpânească lumea.

Acest scop și-l-a și realizat în trecut prin unele ziare de propagandă subversivă și învrăjbitoare pentru popoare, cari ziare în fiecare țară propagă internaționalismul, care specia distructivă speră să stăpânească lumea, lăfăindu-se în trântore, fără muncă, în bule câștigate de alte neamuri muncă grea.

Să nu mergem mai departe: Ungaria am avut ocazia să vedem, cum specia distructivă subversivă a democratismului și progresului, a subminat unitatea marelui, contribuind la izbucnirea revoluției, care a provocat distrugerea Ungariei, prin întronarea regimului anarhic al faimosului rege Béla, care a dat bule populului maghiar, și apoi săpărut ca un aventurier dinaintea răzburărei populului maghiar.

Specia distructivă, similară celei care a provocat distrugerea neamului maghiar, o avem și noi. Această specie, ca și cea care a provocat aproape distrugerea completă a ungarilor, are și la noi organe de propagandă subversivă, ale cărei reprezentante sunt ziarele redactate de câțiva țînși români, cari sunt streini în țara noastră. Aceste ziare, cari pretindecia a fi românești, fiind redactate în limba română și mai mult și obrăznicia să spună, că sunt românești, neanunțându-se ca fiind evreești, aceste ziare veșesc în mod subversiv tot ce este românesc. Ori-care guvern care nu le satisface dorințele, este atacat cu vehemență din partea acestor ziare, care întotdeauna ajung să opoziția pentru a avea motive de compromitere a vieții noastre de stat și pentru a ne răuțe neamul, insufliându-i mină, că ar fi românești și lu-

crează în interesul neamului și Statului nostru.

Ziarele amintite și-au dovedit însă politica antiromânească în multe cazuri, iar cu ocazia mișcării tinerimei române și-a evidențiat scopurile subversive într-o formă, care poate servi dovezi oricărui român, că aceste ziare nu sunt în România, decât ceea ce au fost în Ungaria similarele ziare, cari au provocat ruina neamului maghiar.

Din aceste motive atentatul săvârșit contra reprezentanților sub-

versivi și streini idealului nostru românesc, era și firesc, cu toate că nu-l putem aproba din punct de vedere profesional! Adevărații români tot în acest sens au desaprobat atentatul amintit, convingși însă, că ziarele din chestie nu s'ar fi ocupat atât de mult de apărarea vr'unii adevărat român, cum s'au ocupat de cea a pretinsului român Rosenthal, care subversiv încurajază prin ziarele sale anarhia speciei distructive, care este străină idealului românesc!

V. I. Moldovan.

Criza de guvern

Liberalii susțin, că vor rămânea până le va expira mandatul. — Dacă va fi nevoc, vor rămânea și mai mult. —

In legătură cu criza de guvern, s'au lansat diferite știri, încât publicul este complet desorientat asupra situației politice. Astfel am căutat să dăm câteva amănunte în această chestie importantă, primind următoarele lămuriri din cercurile politice competente:

— *Guvernul nu se află în nici o criză, pentru că remanierea se face cu aprobarea majorității, pentru a aduce în fruntea unor ministere specialiști mai neobosiți, în locul acelorora, cari au nevoie de puțină odihnă, după atâta muncă istovitoare și grea. Ziarele au publicat greșit știrea, că guvernul ar fi pe ducă, pentru că liberalii nici nu se gândesc la așa ceva, ci sunt hotărâți să se mențină la guvern până le va expira mandatul.*

Intrucât partidul liberal va crede necesar să rămână și pe mai departe la cârma țării, va ordona noui alegeri după ce-i va expira mandatul, pentru că nu observă, nici un partid, care ar putea conduce țara. Conducătorii partidului liberal ar încredința bucuroși unui alt partid guvernarea țării, dar nu găsesc în alte partide oameni, cari să se priceapă la guvernarea bună a țării. În partidul Național se pare a fi câțiva oameni, cari s'ar pricepe întrucâtva la unele chestii ale vre-o câtorva departamente, dar întreaga guvernare nu o pot exercita efectiv în interesul țării, nefiind specializați în guvernare.

In aceste împrejurări guvernul liberal se simte nevoit să rămână la guvern, până se va convinge, că există vre-un partid solid, capabil de guvernare.

Instigația unui ziar maghiar contra industriei românești.

Suntem incunostințați că gazetele ungurești — pe lângă alte bazaconii — au ajuns și la aceea ca să compromită firme și întreprinderi românești prin scrisul lor murdar și fără bază. Astfel există o foaie cu numele „Vas-és fémmunkás” de sub conducerea dui Bartalis Sándor, care lăfăiește partea unui muncitor străin și vorbește de drumuri, atacă pe fostul patron al acestuia, pe dl Alexandru Anca, motivând cu aceea, că deși nu i-ar fi plătit leafa regulat, l'ar fi constrâns să-i lucreze în turnătoră D-sale. Personajul care a scris-o aceasta, va trebui să facă rectificarea legală și are să cadă în genunchi, cerând ertare patronului întreprinderii pe care o deosește în fața muncitorilor; până atunci vom lămurii cetitorii cari întâmplător au aflat despre critica aceasta, și nu cunosc punctualitatea dui Anca față de aplicații săi. Acest muncitor șvab unul dintre greviștii metalurgiștilor din Sibiu cu numele Andreas Saborschi, a fost angajat în turnătoră amintită în buna credință că e om de specialitate —

precum a fost recomandat din partea Sindicatului muncitoresc metalurgist; — cu o leafă fixă lunară; dar dânsul nefiind obicinuit cu cerințele unui angajament făcut, n'a lucrat nici conștiincios și nici după capacitatea unui om specialist și nu s'a știut ține nici de angajament. Cu toate că era fixat a i-se plăti leafa lunară, totuși nu era zi în care să nu trimită servitorul turnătoriei, sau să vie în persoană să cerșească câte 50—100 lei. Abia ulterior a aflat patronul că toți acești bani îi trebuiau „conștiinciosului” muncitor pentru a-și satisface viciul de care era cuprins, și vă puteți închipui care era, când dânsul în loc să lucreze cele 8 ore de lucru, îl găsiat dormind amețit în fața subalternilor. Iar când în urmă patronul găsi cu cale să-i refuze acest ajutor zilnic și îi declară că numai la sfârșitul lunii va plăti leafa întreagă, „omul specialist” se încapățină, amenințând în soial lucrătorilor, că nu va mai face nimic, și așa a și fost: a lăsat lucrul în jumătate, plecând dinaintea unei lucrări mai

mari, legată de termen — pe care sigur nu era în stare să o facă.

Intrebăm pe apărătorii acestui Saborschi, că ertat îi este unui lucrător a părăsi atelierul în decursul orelor de lucru fără nici o abdicere? Oare pierderea care a cauzat-o întreprinderii în acea oră și după aceea o va restitui acela care îi ia apărarea? Probabil... dar dorim să aibă acea sumă considerabilă barem amândoi împreună, strângându-și chiar ultima putere materială, când vor sta la dreapta judecată.

Până atunci atragem atențiunea Inspectoratului muncii și Siguranței de Stat ca să nu permită unor astfel de străini a-și câștiga pâinea în țara românească, ba mai mult: a-și bate joc de aceea, cari îi o întind; iar redactorii străini să nu aibă libertatea a născoci neadevăruri pe spinarea întreprinderilor românești; cari din cauza acestor instigații ajung să fie ocolite de muncitori, cum vom vedea din faptul că un nou angajat al numitului patron, nu s'a prezentat conform înțelegerii avute, ci s'a scuzat înaintea martorului agent de siguranță dl Triff că în urma insinuației ziarului maghiar, a fost oprit de unii muncitori ai sindicatului sub amenințări grave. Aceasta ar însemna că cu timpul activitatea întreprinderilor românești să depindă de grața sindicatelor streine.

Conspiratorii descoperiți nu sunt sași veritabili

— Senzaționale descoperiri. —

Unele cotidiene au publicat senzația, că la Sibiu și Brașov s'a descoperit o organizație, din care fac parte câțiva sași și care avea menirea să conspire contra integrității Statului român.

Conspiratorii, cari aveau legături cu sovietele rusești prin Viena și cari au fost arestați, nu sunt sași, după cum au afirmat cotidienele, ci numai se declară sași. De altfel și conducătorii sașilor au declarat, că sașii *nu sunt amestecați în complotul organizat de conspiratorii descoperiți, cari într'adevăr*

au nume nemțești, ca și Rosenthal și ca Fagure von Honigmann, Brănișteanu — Braunstein și alți francmasoni.

Conspiratorii descoperiți, între cari și militari din armata română streini însă intereselor noastre, nefiind români, mențineau legăturile cu sovietele rusești, numai, ca să-i încurajeze pe tovarășii francmasonilor roșii Lenin, și Trozki pentru a porni o acțiune militară contra României,

în favoarea clicei oligarhice Horthy-Apponyi,

după cum suntem informați, această clică aliindu-se chiar și cu dracul pentru a salva moșiile magnațiilor de sub „jugul” statelor succesoare.

M. OLD-Treazu.

Răvaș

Politica în biserică.

Ce se predică în bisericile minorităților? Un preot, care are menirea să propage iubirea, propovăduiește ura.

Cățiva preoți de ai minorităților, în pornirea, pe care o au față de români, au început să-și manifeste ura chiar și față de biserică română, probabil conștienți de convingerea, că românii având altă religie, trebuie să aibă și alt Dumnezeu, acești preoți inspirându-și credința amintită din Petofi, care în „Talpra magyar” jură pe Dumnezeu un-gurilor: „A magyarok Istenére...!”

Unul dintre acești preoți este Kirchnopf din Cluj, care cu ocazia solemnității punerii pietrei fundamentale a Catedralei Ortodoxe în Cluj, a spus într-o predică: „In timp, ce ei (adică românii) ridică cu mare solemnitate catedrala, se fură aerul vieții la mii și mii de suflete de ale noastre.”

Oricine ia această frază în înțele-sul cuvintelor, rămâne convins, că *vuiea îmbrăcată în pielea mielului blând*, crede, că într-adevăr *Catedrala în Cluj va fura aerul existent al mii multor mii de vieți.*

Iși poate închipui oricine, că după aceste cuvinte cu ce ochi vor privi catedrala ortodoxă acia, pe cari preotul trebuie să-i învețe să respecte nu numai ce este sfânt, dar și iubirea față de alte existențe.

Românii știu foarte bine că preotul prin aceste cuvinte,

profanând biserică, pe care ar trebui s'o respecte,

a căutat să propovăduiască ura contra românilor, deși la seminar a învățat, că fiind propovăduitorul tainelor lui Christos, trebuie să propage iubirea de oameni, fără deosebire de neam și lege!

Coadele de topor.

Precupeții intereselor române, în serviciul capitalului strein, pretinzându-se a fi români, ponegresc tot ce este românesc.

Fiecare român a avut ocazia să înregistreze impertinența precupeților intereselor române, cari prin câteva ziare pretinse a fi românești, servesc exclusiv interesele streine,

sub masca patriotismului, căutând să exploateze încrederea populației noastre

în favoarea câtorva mercenari, cari îi retribuiesc pentru aceste servicii dăunătoare intereselor românești.

Prin ziarele cointeresatilor streine intereselor noastre, acești precupeți ordinari, cari *vânduți intereselelor streine*, nu sunt, decât niște *murdare coade de topor, caută să-și îndrepte topoarele spre inima trunchiului țării noastre, care este neamul nostru.*

Cu acest scop se evidențiază prin ziarele tolerate și pretinse a fi românești, calomniile la adresa nouilor mișcări ale generației tinere române, care, observând, cum ponegresc aceste ziare tot ce este suflet adevărat românesc, caută să sprijinească opera factorilor țării, fără deosebire de partid, având în vedere exclusiv interesele țării, pe care o făuriseră cu mari sacrificii.

Precupeții intereselor române, în tot cazul ar trebui să nu-și mai continue politica subversivă și subminătoare de stat, pe care o continuă și în prezent și prin care *încurajază ura românilor adevărați contra întregului neam al lor*, după cum am avut ocazie să vedem nu numai la noi, dar și în alte țări.

V. I. M.

Scumpetea

Datoria guvernului: Infrânarea speculei. — Echilibrarea prețurilor și salariilor. — Asigurarea mijloacelor de trai.

În anul acesta prețurile s'au dublat, îngreunând mijloacele de trai ale salariaților și provocând criză atât în industrie, cât și în comerț, consumatorii fiind nevoiți să-și reducă cumpărăturile în urma urcării prețurilor.

Scumpetea, de altfel în ultimul timp a devenit insuportabilă, încât a început să îngrijoreze și autoritățile, având în vedere, că mizeria îndeamnă publicul la excesii disperate. Astfel au început să reintroducă sistemul maximărei prețurilor, care însă n'a ameliorat situația, ci a dat ocazii numai la abuzuri și contravenții.

Specialiștii economici, convingându-se de imposibilitatea sistemului maximărei, au început să caute o altă soluție, stabilind pentru orientare așa numitele *numere indice*, cari sunt menite să stabilească raportul dintre prețuri și salarii, ca să se poată constata, dacă s'au scumpit sau ieftinit mijloacele de trai.

Se menționează, că mijloacele de trai sunt mai scumpe atunci, când fiecare din câștigul (salariul) ce-l are, nu-și poate asigura traiul conform rangului social, pe care-l are; iar ieftine sunt atunci, când cu câștigul (salariul) ce-l are, își poate asigura traiul conform rangului social, pe care-l are. Până se menține echilibrul între aceste două faze, mijloacele de trai nici nu se scumpesc, dar nici nu se ieftinesc. De pildă, luând cazul, că mijloacele de trai din 1916 s'au scumpit de 21 ori, după cum au stabilit specialiștii, o persoană, care în 1916 anual a avut 2500 lei leafă, azi, întrucât are anual această leafă de 21 ori mărită, adică

52.500 lei anual, va trăi în aceleași condițiuni, ca în 1916.

Dacă însă numerele indice la prețuri se urcă la 30 și venitul (salariul) acelei persoane nu se urcă, atunci persoana respectivă suferă, scumpindu-se în acest caz mijloacele de trai. Dar dacă numerele indice în privința prețurilor scad, pe când în privința veniturii (salariului) persoanei respective rămân aceleași, atunci mijloacele de trai s'au ieftinit. Ca să nu suferă nici comercianții și industriașii și mici consumatorii, în unele țări se iau ca bază numerele indice atât în privința prețurilor, cât și a salariilor. De pildă în Austria s'a impus să se modifice salariile lunar, paralel cu ascensiunea prețurilor, deci cu numerele indice.

Metoda austriacilor în tot cazul ar fi foarte potrivită și la noi, fiindcă salariații sunt prea exploatați de către speculanți, cari provocând urcarea prețurilor prin sustragerea provizorie a mărfurilor din comerț, caută să speculeze publicul consumator pentru a-și realiza profituri de milioane.

Din acest motiv luptă acești speculanți contra introducerii numerelor indice, deși aceste introducându-se prin decizii ministeriale ne-ar asigura contra exploatării. În legătură cu introducerea acestor numere însă ar fi necesar să se intensifice și productivitatea, care ar contribui și mai mult la ieftinirea mijloacelor de trai, prohibindu-se exportul produselor necesare consumației interne pentru ca să nu fim nevoiți să ne plângem mereu că

*Munții nostri aur poartă,
Noi cerșim din poartă'n poartă.*

Inaugurarea filialei „Albina”

Evidențierea dezvoltării institutului și meritelor directorilor.

Inaugurarea filialei băncii „Albina” din Sibiu, a avut loc în Cluj Dumineca trecută, cu o solemnitate deosebită.

După serviciul divin celebrat de episcopul Ivan din Cluj, au avut loc mai multe cuvântări, prin care se arăta dezvoltarea frumoasă a institutului, a cărei activitate o evidențiasem în numărul precedent al ziarului.

Cu această ocazie dl Lepădatu, deputat, a evidențiat meritele conducătorilor institutului înregistrate în dezvoltarea institutului, la a cărui nivel a contribuit considerabil dl Peculea, directorul filialei Cluj, prin organizarea acestei filiale în stil modern de tot, care corespunde cerințelor mondiale economico-financiare.

Înlăturarea meseriașilor Români

Întreprinderi favorizate de stat, cari încurajază ireverența, evitând să angajeze români.

Camera de industrie și comerț din Cluj a adunat o mulțime de date statistice dela întreprinderile ardelenene, pentru a le evidenția, în interesul orientării comercianților indigeni spre industria ardeleană, care se dezvoltă în proporții uimitoare. O astfel de statistică întocmește și Ministerul de industrie și comerț, evidențiuând întreprinderile întregii țări, pe baza datelor statistice, pe cari le-au adunat inspectoratele noastre industriale.

Din datele statistice adunate, inspectoratele ardelenene au constatat că **numărul românilor în întreprinderile minorităților ardelenene, este extraordinar de minimal.**

Întreprinderile minorităților, în special în Ardeal, după cum s'a constatat, refuză să angajeze români și din acest motiv nu se prea găsesc români la aceste întreprinderi, cari în cea mai mare parte sunt

privilegiate de statul român

cum este și fabrica „Renner” din Cluj. Aceasta a încurajat rezistența pasivă a ungarilor, angajând unguri cari nu voiau să depună jurământul. Și această fabrică nu angajează români, dar în schimb s'a mărit considerabil sub imperiul român și acuma și-a construit un palat lângă fosta cafenea „Dacia” din str. Regele Ferdinand.

În acest palat patronul ziarului „Keleti Ujság”, Farkas Mozes, care este directorul fabricii și care și-a mai înființat și la Timișoara o fabrică

din avantajele primite dela Statul român contra căruia a uneltit,

și-a plasat fratele, dar în schimb nu-i trece nici prin minte să-și angajeze și români la fabrică, într'un număr mai mare.

În tot cazul se impune o revizuire generală a întreprinderilor, obligându-le să-și angajeze și români baremi în proporția de 50%, deși această proporție este minimală în proporție cu numărul românilor ardeleni!

— În Cluj se lansează știrea, că se organizează pogromuri în câteva orașe ardelenene. Știrea aceasta a fost răspândită de câțiva fricoși, cari caută mereu să alarmeze populația evreiască, fără, ca să aibă vre-o bază serioasă.

Originea antisemitismului

Ziarele numite democratice ocupându-se cu chestia antisemitismului, accentuat, că antisemitismul se datorește acțiunii unor existențe dubioase cari observând, că evreii se distinge prin diletanță în viața socială, făcând concurență creștinilor, a căror viață stat caută să o submineze prin împagarea antinaționalismului, au crezut necesar să-i delăture din posturile importante ale vieții sociale.

Ziarele antinaționale, cari se pretind a fi naționale, au avut dreptate întrucâtva în această privință, pentru antisemiții, observând diletantismul unor evrei reclamagii, cari în orice chestie fac exclusiv comerț, au studiat intensiv toate documentele referitoare la diletantismul unor evrei. Astfel a ajuns să studieze între multele documente, broșura „La Franc-Maçonnerie Paris 1893, de arhiepiscopul Meunier din Port-Louis, care în broșura sa, pag. 208 publică următorul document:

Jidanii din Provence (Franța) fiind persecutați către sfârșitul secolului XIX, rabinul din Arles scrie o scrisoare dată de 13 Ianuarie 1489 comunității jidovești din Constantinopol, cerându-i sfaturi cum să se poarte față de vexațiunile provenite din partea autorităților franceze. Jidanii din Constantinopol prin șeful lor, le-a dat următorul răspuns:

„Mult iubiți frați întru Moise, Am primit scrisoarea voastră prin care ne faceți cunoscut greutățile și nenorocirile ce îndurați. Noi am fost pătrunși de aceeași durere, ca și voi și astăzi

„Sfatul marilor sutrapi și rabini vă urmează ordin:

„Voi spuneți că regele Franței vă obligă să vă faceți creștini: faceți-vă, pentru că puteți face altfel, dar păstrați în inima voastră legea lui Moise, schimbându-vă chiar numele ca să nu vă recunoască;

„Voi spuneți, că vi-se ordonă să vă depușiți de averile voastre: faceți-vă copiii negustori, pentru ca încetul cu încetul să depoaie ei pe creștini de averile lor.

„Voi spuneți, că se atentează la viața voastră: faceți-vă copiii doctori și farmacisti ca să răpească creștinilor viața din ei.

„Voi spuneți, că vă distrug sinagogile: faceți-vă copiii voștri preoți (creștini) ca să le distrugă bisericile lor.

„Voi spuneți, că vă face multe alte săpărări: faceți așa ca copiii voștri să ajungă avocați și notari și mereu să se amestece cu afacerile Statului, pentru ca punând pe creștini sub jugul vostru, să stăpâniți lumea și puteți a vă răsbuna contra lor.

„Nu vă depărtați de acest ordin ce vă dăm, pentru că veți vedea prin experiență din înșoșiți cum sunteți, veți ajunge la culmea puterii.

„V. S. V. F. F. prinț al jidanilor din Constantinopol, 21 Casten 1489.”

Acest document, care este publicat și de Copin Albancelli în cartea „La drame maçonnique. La conspiration juive contre le monde chrétien” Paris, ediția III, 1909, a încurajat mișcările antisemite, pornite aproape în toate țările europene, creștinii observând că unii evrei îi uneltesc pe creștini, exploatăndu-le încrederea și avu-tul întocmai conform acestui ordin.

Din motivele indicate, antisemitismul ia proporții uriașe în întreaga Europă, după cum am avut ocazie să vedem: în Polonia, Ungaria, Germania, Spania, iar în Rusia, Franța, Italia și alte țări europene între cari în Anglia, acuma se încurajează:

In Anglia de altfel în acest scop au cumpărat 50 ziare doi antisemiți lordul Ruthmere și lordul Beaverbrook cu 6,050.000 lire engleze, cari socotii în banii noștri, fac vre-o 6 miliarde lei, după cum anunță ziarul sionist „Uj-Kelt” din Cluj în numărul din 17 Octombrie a. c.

Dr. Morîț Hosentrogăreanu

Naționalizarea industriei

Românii eata să se plaseze la întreprinderi, îmbrățișând cariera de meseriași.

Am accentuat în mai multe rânduri necesitatea vitală a neamului românesc, de-a se specializa cât de mulți români în branșa meseriilor, pentru a ne forma o pătură puternică de meseriași români.

Cuvântul nostru, după cum observăm și-a aflat ecou în păturile conducătorilor statului și cele ale țăranilor, pentru că în prezent avem foarte mulți români la meserii, specializându-se în diferite branșe și numărul lor crește zi de zi încât se scandalizează îngrijorat „Brassoi Lapok” un ziar evreesc, care are pretenția de-a fi maghiar, sprigind principiile clicei Apponyi-Horthy-Héjjas pe de o parte, iar de pe altă parte promițând guvernului român, că-l va sprijini, încasând o subvenție considerabilă de la statul român, prin sionistul Kahana și alte bidigăni Kahaniene.

Noi nu putem, decât să-i îndemnăm pe români, ca să se specializeze cât de mult în branșele industriale ale noastre, pentru ca mai târziu ei să fie stâlpii vieții noastre economice, producându-și prin aceste branșe mijloacele necesare pentru a-și asigura traiul și viitorul economic al statului român, veghind totodată asupra integrității acestui stat.

Informațiuni

Comemorarea aniversării a 5 ani de la înființarea primei garde naționale clujene pentru unirea tuturor românilor, va avea loc în 28 Octombrie în Cluj. Cu această ocazie se vor oficia parastase în memoria martirilor revoluțiilor naționale românești, iar seara va avea loc la Prefectură un festival, cu concursul artiștilor români din localitate. Comitetul, al cărui președinte este dl. dr. Amos Frâncu, cunoscut luptător român, căruia se datorește și inițiativa comemorării amintite, a mai hotărât, ca în 24 Decembrie, în amintirea intrării trupelor române în Cluj, să convoace un congres general al ofițerilor foastelor gărzii naționale din Ardeal.

— **Lipsa de învățători** este foarte dăunătoare dezvoltării învățământului primar ardelean, încât s'a hotărât, ca locurile vacante să le ocupe în mod provizoriu preoții, cari vor primi astfel și salariul învățătorilor supliniți.

— **Dl. Septimiu Mureșan**, prefectul județului, a vizitat Sâmbăta Primăria, pentru a se convinge carii funcționari de naționalitate străină nu știu românește, pentru că aceștia vor fi destituiți din serviciu până la 1 Noiembrie 1923.

— **Dl. Valer Spătaru**, secretarul general al Fasciei Naționale Române, împreună cu un alt conducător, dr. Micu sunt urmăriți pentru a fi arestați, fiind acuzați, că dlor ar fi ordonat executarea complotului plănuir. Unele ziare, în legătură cu ordinul de arestare scriu că acești doi fașciști se află actualmente în Ardeal, aceste ziare căutând prin această apucătură să convingă autoritățile, ca să întreprindă arestări și prin Ardeal, unde de astfel nu se știe nimic, că conducătorii fașciști ar fi în vreun oraș ardelean.

— **Dr. Aurel Isac-junior**, un tânăr avocat binecunoscut în societatea clujană, fiul dlui Dr. Aurel Isac fost senator al Clujului, a încetat subit din viață. Miercuri spre Joi noaptea. Societatea clujană regretă din tot sufletul, moartea acestui distins, dar modest om, care a dispărut pe neașteptate dintre cei vii. Contribuind și noi cu condoleanțele noastre la mângăierea îndureratei familii, regretăm adânc moartea fericitului Dr. Aurel Isac-junior.

— **În Ardeal se reînființează casa de clearing**, desființată cu ocazia unirii tuturor românilor. Astfel casele de economii postale își vor începe activitatea în Ardeal în scurt timp, acest sistem introducându-se în întreaga țară.

— **La Senat vor fi declarate vacante următoarele două locuri:** în circumscripția Reghin, județul Mureș-Turda, în locul economului V. Duina, ales episcop al Argeșului și la Bălți în locul decedatului Ion Rusu.

— **În 23 Octombrie va avea loc la Timișoara congresul notarilor comunali și cercuali din Transilvania și Banat.**

— **Dl. Ferechide a fost reales președinte la Senat**, iar dl. Orleanu la Camera.

— **Comitetul organizator al concertelor populare de muzică de cameră** anunță publicului clujan că anul acesta vor avea loc 6 concerte populare în sala Prefecturii Cluj în: 27 Octombrie de la 6—8, 17 Noiembrie de la 6—8, 8 Decembrie de la 6—8, 29 Decembrie de la 6—8, 18 Ianuarie de la 6—8, 9 Februarie de la 6—8, Primul concert va fi consacrat sonatei pentru vioară și piano; cel de al doilea sonatei pentru instrumentele de suflă și piano, și unui ciclu de melodii (lieduri) cel de al treilea, sonatei de piano și vioară și unui alt ciclu de melodii (lieduri). Concertele următoare vor consta din trio și quartete. În unul din concerte va da prețiosul său concurs Dl. Courbin cunoscut pianist parisian. Prețul билетelor va fi: 20 Lei stalul I. și 10 lei stalul II. elevii de

liceu, ai conservatorului și studenții pot intra în sală cu 5 Lei. Se fac acordamente pentru seria întreagă a concertelor cu 100 lei stalul I-ii și 50 lei stalul al doilea.

— **În legătură cu chestiunea Școlii Normale de învățători din Cluj**, expusă în numărul trecut al ziarului nostru suntem rugați a răspunde direcției acestei școli, că dacă postul de secretar al școlii nu a fost vacant, actele unor studenți reflectanți la acest post, nu trebuiau ținute luni întregi înregistrate la secretariatul școlii, neresolvate. Direcția acestei școli trebuia să facă acest lucru, chiar atunci, când este lipsită de orice sentiment național, întru bunul mers al învățământului acestui institut de cultură, pretinzând-o aceasta chiar interesele superioare ale neamului.

— **Siguranța din Cluj**, pe baza ordinelor sosite din Capitală, nu mai prelungește decât în cazuri excepționale permisele de liberă petrecere în țară. Foarte mulți streini au fost avizați să părăsească în timpul cel mai scurt posibil țara.

— **Oficiul partidului național**, ziarul „România” apărând în București desminte categoric că ar fi vorba de o fuziune între partidul național și partidul poporului.

— **Legea chiriilor**, la a cărei alcătuire sunt în curs lucrările, nu va fi favorabilă chiriașilor, cum au susținut unele ziare, publicând păreri personale ale dlui Th. Florescu, ministrul justiției. Comisia care elabo-

Nemulțumirile artiștilor

O soluție acceptabilă — Greșala direcțiunii Operei — Necesitatea unui director administrativ la ambele instituții.

În numărul precedent al ziarului am arătat amănunțit cauzele, pentru cari artiștii sunt nemulțumiți cu situația lor actuală și am arătat și motivele, pentru cari artiștii dela Opera Națională au fost nevoiți să declare grevă. Cu acea ocazie am accentuat necesitatea introducerii unui sistem acceptabil în administrația acestei instituții culturale, foarte importantă pentru publicul ardelean doritor de cultură.

Adevărurile pe care le-am înregistrat, și-au găsit ecou și în inimile publicului, nu numai în ale artiștilor, încurajându-ne să continuăm publicarea seriilor de amănunte, cari împiedică dezvoltarea și administrarea reală a instituțiilor noastre culturale, cum sunt: Opera Națională și Teatrul Național din Cluj. La seria de amănunte însă, pe care o înregistrăm, mai adăugăm și altele și anume: directorul Operei dl. Popovici, reîntorcându-se după câteva săptămâni dela București, n'a adus decât un avis prin care dl. Banu ministrul artelor, roagă Primăria Orașului Cluj să-i avanseze Operei un milion. Primăria însă a refuzat să satisfacă cererea dlui Banu, răspunzându-i, că numai la ordinul ministerului de interne poate avansa suma cerută. În urma acestui rezultat, artiștii sunt decși să-și caute alte angajamente, întrucât nu li-se va aranja urgent situația, pretinzând totodată, să li-se a achite salariul pe întreaga stagiune, având contractul verbal pentru stagiunea actuală cu direcțiunea Operei, îndreptățită la angajeri.

Abea târziu s'a avansat printr-o bancă 1/2 milion din suma cerută care însă nu este suficient.

Cu toate aceste, neregulele dela Operă nu se vor sfârși, pentru că direcțiunea Operei nu va întrebuița milionul exclusiv pentru salarizarea artiștilor și astfel în scurt timp va pu-

tea să bată iar pela ușile ministerelor. Direcțiunea Operei ar trebui să intervină la Ministerul artelor pentru ca să se avanseze definitiv prin vre-o bancă subvenția necesară deoarece dela banca respectivă direcțiunea și-ar putea ridica sumele necesare salarizării artiștilor, chiar și în cazul, când aceste sume n'ar fi încă trimise dela București.

În tot cazul însă atât direcțiunea Operei, cât și cea a Teatrului, ar trebui, după cum am accentuat, să dea mai mare importanță retribuției mai bune și la timp a artiștilor și să nu investească alăteia parale în decoruri.

Știm destul de bine, că menținerea unor instituții culturale ca Teatrul și Opera necesită sume considerabile, dar din aceste sume să se aibă în vedere salarizarea artiștilor întâi și apoi celelalte chestii.

Cu această ocazie nu putem trece cu vederea nici peste alte inconveniente, constatate în special la Operă și anume: dl. Popovici, la îndemnul unei clice, care-l înconjoară, a înălțurat studențimea dela corul Operei, aducând câțiva ruși, cari făcând acelaș serviciu, sunt retribuiți cu mult mai bine, decât erau studenții, cari din lejurile dela Operă se susțineau și la Universitate, fiind lipsiți de mijloace.

În astfel de împrejurări, evident nu se poate administra nici o instituție.

Atât direcțiunea Operei, cât și cea a Teatrului, ar trebui să aibă un oreșcare sistem administrativ, pe baza căruia să conducă instituțiile din chestie. Dar dlor nu se pricep la chestii de administrație și astfel ar fi necesar să se aducă un director administrativ, care să administreze ambele instituții, actualii rămânând directori artistici, unul la Operă, iar celalalt la Teatru.

De altfel vom mai reveni!

V. Delacara.

rează noul proiect al chiriilor, după cum suntem informați din sursă competentă, fiind constituită aproape exclusiv din proprietari elaborează proiectul exclusiv în interesul proprietarilor, iar declarațiile dlui Th. Florescu, publicate în ziare, n'au fost decât păreri personale, pentru a liniști chiriași.

— **Oficiile de încartuire se reînființează în noile teritorii**, având menirea să-i încartuiască pe funcționari și militari. Oficiul în Cluj își va reîncepe activitatea în scurt timp.

— **Termenul înscrierilor la Universitate**, expiră la 25 I. c.

— **Comisia Interimară a orașului Cluj** revenind asupra dispoziției luate în chestiunea firmelor scrise în limbile minorităților a hotărât, că toate firmele se vor impune în mod egal până la suma de 500 lei. Se vor impune cu 8000 lei firmele cari nu vor fi redactate și în limba română în afară de o limbă străină și se vor impune la 8000 lei anual firmele în limba străină aparținând unui cetățean strein.

Organizarea consumatorilor

Împrejurările actuale au silit mai multe categorii sociale să se organizeze pentru a-și apăra interesele. Dintre aceste unele categorii s'au organizat ca să-și poată asigura îmbogățirea prin munca altora și prin exploatarea publicului. Dovada cea mai elocventă ni-o dau fabricanții de spirt din Oradea-Mare, între cari Moskovitz și alți vitzi, cari au refuzat cererea muncitorilor de-a le acomoda leașa proporțional după prețurile produselor acestor fabrici, adică pe baza numerelor indice, ca în Austria. Muncitorii au cerut astfel numai, ca să li-se asigure mijloacele de trai, dar candidații pricopselilor, cari își au în vedere numai îmbogățirea prin exploatarea altora, au refuzat să satisfacă pretențiile juste ale muncitorilor, cari sunt exploatați, ca și consumatorii.

Aceasta este numai o pildă, cu care am voit să dovedim, că în toate cazurile numai publicul consumator și salariații sunt exploatați, pentru că nu sunt organizați, ca să-și poată apăra interesele economice pentru a-și asigura mijloacele de trai, pe când factorii tuturor branșelor comerciale, industriale, financiare, etc. sunt organizați. Astfel este necesar să se organizeze economicește și consumatorii, ca să se poată apăra contra uneltirilor speculative ale nemernicilor, cari explotează publicul.

AVIZI!

Se aduce la cunoștință studenților Universitar din întreaga țară, precum și elevilor absolvenților de liceu, că Biroul de Muncă, Plasare și Informațiuni al Căminului studentesc din Cluj, strada Avram Iancu 9—11 și-a reînceput activitatea cu ziua de 1 Oct. c.

Se dau informațiuni gratuite cu privire la chestiuni universitare ca: înscrieri, examene de admitere, examene fundamentale, rigoroase, căminuri, burse, etc.

Totodată sunt rugați dnii colegi, președinți ai diferitelor asociațiuni studentești din întreaga țară, să binevoiască a ne comunica adresa exact a asociațiunilor studentești pe cari le conduc, pentru a ne putea pune în strânsă legătură cu ele și ale trimite câte un chestionar.

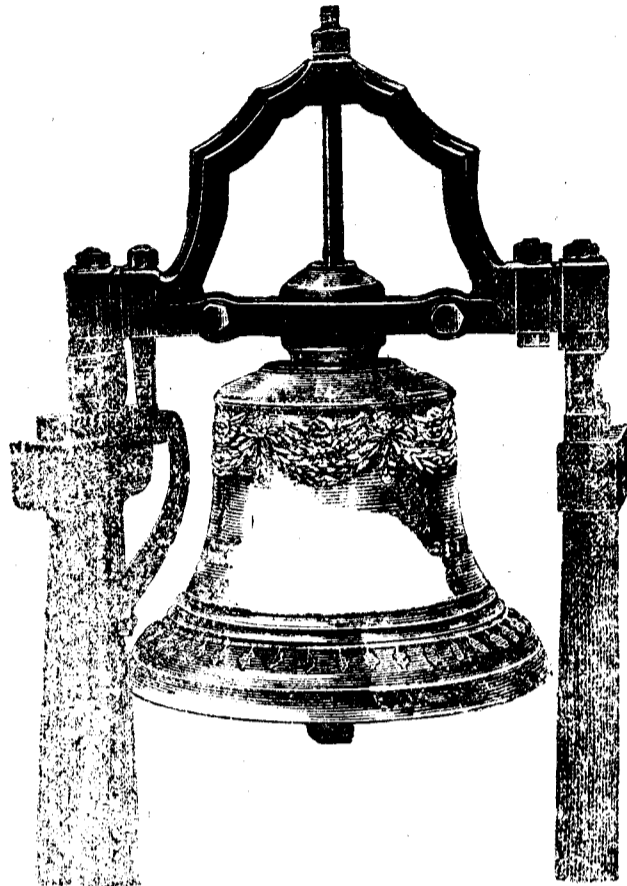
Dem. Iovanel,
președ. al Biroului de
Informațiuni academic.

Fabrica română ardeleană de clopote patentate și Ornate Bisericești

Alexandru Anca, Cluj

1870

Distins cu medale de argint
și mai multe diplome

Unica fabrică în țară, care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrasofszky, care a fost premiat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziții. Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. — Înainte de a face comandă ori unde, cereți informațiuni și oferte de prețuri dela fabrica noastră. Veniți. Vedeți și vă convingeți.

Az ország egyetlen gyára, amely szabadalmazott harangot készít kitűnő minőségben az Andrasofszky receptje szerint, mely több kiállításon volt arany és ezüst éremmel kitüntetve. Tartósságáról több évi felelősséget vállalunk. Mielőtt bárhol rendelést tenné, kérjen felvilágosítást és ajánlatot gyárunktól. Jöjjenek, nézék és győződjenek meg.

Domni Advocați și Judecători!

Comandați urgent dela **Librăria Anca, Cluj**

„Legea de execuție”

cu prefață de Dr. Stefan Laday. Prețul Lei 65.—

„Vademecum” juridic

român—maghiar de Alex. Balázs. Prețul 60 Lei.

A apărut în ediția Camerei de Comerț și Industrie Cluj.

Explicarea Nouilor legi de impozite

din care fie cine pricepe clar dispozițiile legii și își poate socoti simplu darea din 1 Aprilie 1923. Prețul unui exemplar face 3 Lei

Nona Lege a chiriilor

Prețul unui exemplar face 5 Lei. Să află la Librăria Anca, Cluj.

In atenția femeilor!

A PĂRUT

în editura **Librăriei Anca Cluj**, îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu intitulat **„Cartea Moașelor”**. Fiecare femeie trebuie să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii și a copilului înainte și după naștere, noțiuni generale asupra sănătății familiei tuturor îngrijirea boalelor femești cu 130 fotografii femești explicative.

Prețul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

Megjelent! a Kolozsvári Keresk. Iparkamara kiadásában

A legujabb Adótörvény magyarázata

melyből mindenki világosan megérti a törvény rendelkezéseit és kiszámíthassa adóját 1923 Április 1-től. Egy példány ára Lei 3.

Legujabb Lakbérleti törvény

Egy példány ára Lei 5. Kapható Anca könyvkereskedésbe Cluj.

Prețime!

Nou Apărut!

Predici la morți

de I. Marga

1 expl. 35 lei. Se află la Librăria Anca Cluj.

ALEXANDRU ANCA

Institut de arte grafice, librărie, mare depozit de hârtie,
:- papetărie, revizite de scris și articlii de lux. :-
Piața Unirii 32. C L U J Telefon 124.

Tipografia este provăzută cu cele mai frumoase

și mai moderne caractere de litere. Aranjat cu putere electrică execută prompt și repede tot felul de lucrări precum: lucrări pentru bănci, Labele de depurare, Bitanțe, Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori, Firme, Diplome, Bilete de vizită, Invitări, la pretreceri, Anunțuri de logodnă și cununie, Tiparitură advocaționale precum Foi periodice, Opuri, Broșuri, Placate și Necroloage.

Doritorii de-a tipări ceva din cele arătate mai sus, sunt rugați, în interesul propriu, a cere întâi preliminar de plată.

Librăria are un bogat asortiment în revizite

de birou, cărți școlare, hârtie, registre. Mare depozit de revizite și Ornate bisericesti precum și icoane sfinte în diferite mărimi.

Bronz și Aramă roșie rămășițe, cumpăr ori ce cantități. Plătesc bine, oferte la Librăria Anca Cluj Piața Unirii.

Instalație completă de Ațetelin foarte acomodată la economie mai mare, efin de vânzare. A se adresa la Adm. ziarului Regina Maria, 14.

Mașini de tipografie de vânzare americane cu ramă de 33x23 și 46x33, nu funcționează din lipsă de reparație. Ambele 50.000 Lei. Adresa: Librăria Anca, Cluj.

Invățacei din familie bună cu 2-4 clasă și vile sau liceale să caută pentru librăria Anca Cluj.

Caut cameră goală și bucatărie sau și numai cameră, ori unde în oraș. Chiria după învoială. Adrese la ziar sub „Calfă”.